

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

ธุรกิจค้าไม้ นับได้ว่าเป็นธุรกิจแรกเริ่มของประเทศไทยธุรกิจหนึ่ง จากอดีตถึงปัจจุบัน อุตสาหกรรมโรงเลื่อยจักรและอุตสาหกรรมไม้อื่นๆ มีส่วนสำคัญในการผลิตวัสดุก่อสร้างและผลิตภัณฑ์ไม้ต่างๆมาโดยตลอด การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ล้วนเป็นปัจจัยที่ทำให้อุตสาหกรรมไม้ ธุรกิจภาคการก่อสร้าง และอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ไม้ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญเป็นที่ต้องการอย่างสูง แต่ทรัพยากรไม้ตามธรรมชาติมีอยู่อย่างจำกัดและไม่เพียงพอต่อความต้องการ แม้ว่าในอดีตประเทศไทยจะมีป่าไม้สมบูรณ์และเคยเป็นผู้ส่งออกไม้รายสำคัญ และจากการส่งออกไม้สักในรูปวัตถุดิบอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ตลอดจนการนำที่ดินป่าไม้มาใช้ประโยชน์เพื่อดำเนินกิจกรรมในด้านอื่นๆ เช่น การทำการเกษตร การทำเหมืองแร่ ก่อสร้างสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ฯลฯ จนเกินความสามารถที่ป่าจะฟื้นตัวได้เองตามธรรมชาติ ทำให้พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยลดลงอย่างรวดเร็ว

เมื่อป่าไม้ถูกทำลายจนถึงขั้นวิกฤต รัฐบาลได้ออกพระราชกำหนดปิดป่าสัมปทาน เมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2532 และยกเลิกสัมปทานการทำไม้ทั้งหมดในปี พ.ศ. 2535 อย่างไรก็ตาม การปิดป่าไม่ได้ช่วยให้ปัญหาการบุกรุกทำลายป่าไม้ลดลง แต่ยิ่งทำให้การขาดแคลนไม้ใช้สอยภายในประเทศทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะไม้ที่ใช้เป็นวัตถุดิบในธุรกิจภาคการก่อสร้าง อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และโรงงานอุตสาหกรรมไม้ประเภทต่างๆ เป็นเหตุให้ไม่มีราคาสูงขึ้นเป็นอย่างมาก รัฐบาลจึงแก้ปัญหาโดยพยายามส่งเสริมให้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนปลูกสร้างสวนป่าไม้เศรษฐกิจและไม้โตเร็ว โดยได้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาปรับปรุงคุณภาพไม้ให้เหมาะสมในการนำไปใช้งาน แต่ก็ยังไม่สามารถสนองความต้องการใช้ไม้ภายในประเทศได้ จึงต้องมีการนำเข้าไม้ซุงและไม้แปรรูปจากต่างประเทศ โดยไม้ที่นำเข้าส่วนใหญ่เป็นไม้จากประเทศเพื่อนบ้านที่มีชนิดไม้ใกล้เคียงกับไม้ของไทย

ตารางที่ 1.1

ปริมาณการผลิต การนำเข้า การส่งออก และการใช้ภายในประเทศ พ.ศ. 2534 -2550

หน่วย : 1,000 ลบ.ม.

พ.ศ.	ปริมาณไม้ที่ผลิตได้	ปริมาณไม้นำเข้า	ปริมาณไม้ส่งออก	ปริมาณไม้ใช้ภายในประเทศ
2534	231.5	3,280.8	57.8	3,454.5
2535	119.4	3,814.4	45.1	3,888.7
2536	64.9	3,168.2	53.8	3,179.3
2537	62.3	4,065.7	62.4	4,065.6
2538	34.9	3,463.6	80.5	3,418.0
2539	43.9	3,151.8	45.4	3,150.3
2540	59.7	2,358.6	79.7	2,338.6
2541	54.8	1,239.7	108.2	1,186.3
2542	50.2	1,723.5	231.7	1,542.0
2543	46.4	1,514.5	378.7	1,182.2
2544	41.3	1,802.3	402.9	1,440.7
2545	33.6	2,565.9	1,562.2	1,037.3
2546	20.2	2,248.3	1,105.9	1,162.6
2547	1.9	2,030.4	1,791.0	241.3
2548	8.9	2,335.3	1,369.9	974.3
2549	12.9	1,227.3	1,316.1	(75.9)
2550	285.3	1,933.3	1,739.9	478.7

ที่มา : (1) กรมป่าไม้ (2) (3) กรมศุลกากร

หมายเหตุ : ปริมาณการใช้ภายในประเทศ คำนวณจาก

ปริมาณไม้ที่ผลิตได้ + ปริมาณไม้นำเข้า - ปริมาณไม้ส่งออก

จากตารางที่ 1.1 จะเห็นได้ว่าหลังจากปี พ.ศ. 2534 เป็นต้นมา ไม้ที่ผลิตได้ในประเทศมีปริมาณลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากไม้ที่ผลิตได้จากป่าธรรมชาติมีปริมาณลดลง ซึ่งเป็นผลมาจากการยกเลิกการให้สัมปทานป่าไม้ทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2532 ประกอบกับปริมาณไม้ที่ได้จากป่าปลูกยังมีไม่มาก ขณะที่ความต้องการใช้ไม้ภายในประเทศมีมากขึ้นเนื่องจากผลผลิต

จากในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตขั้นต่อไปของผลิตภัณฑ์ไม้ต่างๆ ดังนั้นปริมาณไม้ที่ผลิตได้จึงไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการใช้ภายในประเทศ ทำให้เกิดการขาดแคลนไม้เป็นอย่างมากและส่งผลให้ตลาดในประเทศมีการแข่งขันด้านราคาไม้สูงขึ้นเป็นลำดับ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงต้องมีการนำเข้าไม้จากต่างประเทศเพิ่มขึ้น จนกระทั่งเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ทำให้การใช้ไม้ภายในประเทศและการนำเข้าไม้จากต่างประเทศมีปริมาณลดลง แต่การส่งออกมีปริมาณที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจในประเทศที่ชะลอตัว ผู้ผลิตจึงมุ่งผลิตเพื่อการส่งออกมากขึ้น และในปี พ.ศ. 2549 ไม้ที่ส่งออกมีปริมาณมากกว่าไม้ที่ผลิตได้รวมกับไม้ที่นำเข้าจากต่างประเทศ เนื่องจากเป็นไม้ที่เหลือสะสมมาจากการใช้ภายในประเทศจากปีที่ผ่านมา ส่วนในปี พ.ศ. 2550 ไม้ที่ผลิตได้มีปริมาณเพิ่มขึ้นจากป่าปลูกหรือสวนป่าไม้เศรษฐกิจและไม้โตเร็ว เช่น ไม้สักสวนป่า ไม้ยูคาลิปตัส และไม้ยางพารา เป็นต้น

ธุรกิจค้าไม้ที่ผ่านมาตั้งแต่อดีตจนถึงช่วงก่อนที่จะเกิดวิกฤตเศรษฐกิจสามารถเติบโตขึ้นมาได้อย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 ทำให้ความต้องการใช้ไม้มีปริมาณลดลง เนื่องจากธุรกิจภาคการก่อสร้างชะลอตัวตามภาวะตลาดอสังหาริมทรัพย์ที่หดตัวลง นอกจากนี้ธุรกิจค้าไม้ยังต้องเผชิญกับการแข่งขันของธุรกิจค้าปลีกวัสดุก่อสร้างและอุปกรณ์ตกแต่งบ้านสมัยใหม่ ซึ่งครอบคลุมถึงธุรกิจที่เปิดให้บริการร้านค้าในรูปแบบใหม่ที่ทันสมัย มีขนาดและพื้นที่กว้างขวาง มีสินค้าให้เลือกหลากหลายรูปแบบ มีการจัดวางสินค้าที่เป็นระเบียบและง่ายต่อการเลือกซื้อสินค้า รวมถึงมีการขยายสาขาออกไปตามพื้นที่ต่างๆ ทั้งในกรุงเทพฯ ปริมณฑล และจังหวัดต่างๆ มากขึ้น โดยมีระบบการจัดการและบริการที่เป็นมาตรฐานเดียวกันในทุกๆ สาขา

วัดสระเกศ (ภูเขาทอง) จัดได้ว่าเป็นสถานที่ซึ่งมีความน่าสนใจแห่งหนึ่งของกรุงเทพฯ ทั้งในด้านความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และย่านการค้า พื้นที่บริเวณโดยรอบวัดสระเกศเป็นพื้นที่ของการตั้งถิ่นฐานเก่าแก่ต่อเนื่องมาจากสมัยกรุงศรีอยุธยา โดยดูได้จากความเก่าแก่ของวัดสระเกศหรือวัดสระแถในอดีตเป็นเกณฑ์ การดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องของวัดสระเกศมาจนถึงปัจจุบันจึงควบคู่ไปกับการดำรงอยู่ของชุมชนโดยรอบ ในลักษณะที่มีความสัมพันธ์เกื้อหนุนพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมาโดยตลอด วัดสระเกศมาเฟื่องฟูในสมัยต้นรัตนโกสินทร์เนื่องจากการสร้างภูเขาทองที่วัดนี้โดยเลียนแบบภูเขาทองในสมัยอยุธยา และพร้อมๆ กับการสร้างภูเขาทองคือการขุดคลองมหานาคีใกล้กับวัดสระเกศ นอกจากจะใช้คลองนี้ในการสัญจรแล้ว ยังกำหนดให้เป็นที่จัดกิจกรรมรื่นเริงทางน้ำ เช่น การเล่นสัควาและดอกไม้ไฟ การจัดกิจกรรมดังกล่าวน่าจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การตั้งถิ่นฐานบริเวณโดยรอบวัดสระเกศมีขนาดและความหนาแน่นเพิ่มขึ้นกว่าในสมัยก่อนมาก อาชีพทำดอกไม้ไฟขายในพื้นที่บริเวณนี้จึงเริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ระยะนั้นเป็นต้นมา ส่วน

อาชีพขายไม้เริ่มขึ้นตั้งแต่รัชกาลที่ 5 เมื่อมีการเข้ามาตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ โดยรัฐบาลมีนโยบายเศรษฐกิจระดับชาติในการส่งเสริมเป็นสินค้าออก

ในอดีตพื้นที่บริเวณวัดสระเกศอยู่นอกเขตพระนคร ชิดคลองรอบกรุง (คลองโอ่งอ่าง และคลองบางลำพู) แล้วกระจายออกสู่ต่างพื้นที่โดยคลองสายต่างๆ และมาบรรจบกับคลองมหาเนาค ซึ่งเป็นเส้นทางสัญจรทางน้ำที่สำคัญที่ติดต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา และพื้นที่โล่งที่อยู่ไกลออกไปยังด้านตะวันออก พื้นที่บริเวณนี้จึงมีความเหมาะสมสำหรับการค้าขายโดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่อาศัยการเคลื่อนย้ายจากการขนส่งทางน้ำอย่างวัสดุก่อสร้างประเภทผลิตภัณฑ์จากไม้ เพราะความสะดวกในการขนส่งทางน้ำและมีพื้นที่กว้างขวางพอสำหรับเป็นโกดังเก็บไม้และทำโรงไม้ อาชีพค้าไม้จึงกลายมาเป็นอาชีพหลักของชุมชนรอบวัดสระเกศ และสร้างชื่อเสียงให้กับพื้นที่นี้ในฐานะย่านเศรษฐกิจที่สำคัญย่านหนึ่งของกรุงเทพฯ โดยเริ่มจากการตั้งโรงเลื่อยไม้ โรงไสซอยไม้ และโรงค้าไม้ ซึ่งวิวัฒนาการของเมืองในช่วงเวลาต่อมา เป็นผลให้ย่านนี้มีความเปลี่ยนแปลงกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สัมพันธ์กับการเปลี่ยนไปของตัวเมืองที่เกี่ยวกับแหล่งที่ตั้งของกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะกิจกรรมทางการค้าเกี่ยวกับไม้ที่มีความเป็นมาอันยาวนานในพื้นที่ นอกจากนี้ร้านค้าไม้ในบริเวณชุมชนวัดสระเกศ ยังเป็นแหล่งวัตถุดิบที่เกี่ยวกับไม้ให้กับโรงงานทำเฟอร์นิเจอร์ เครื่องเรือน และประตูหน้าต่างที่กระจายอยู่ทั่วกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด โดยเฉพาะโรงงานหรือร้านค้าประตูหน้าต่างที่ตั้งอยู่ด้านหลังภูเขาทองริมถนนบริพัตร ริมถนนบำรุงเมืองด้านข้างวัดสระเกศ และโรงงานทำเฟอร์นิเจอร์แถววัดญวนสะพานขาว ซึ่งปัจจุบันได้ย้ายไปตั้งโรงงานอยู่ย่านบางโพซอยประชาราษฎร์

จากการขยายตัวของกรุงเทพมหานครและการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของชานเมืองและศูนย์กลางชานเมือง ทำให้อาชีพค้าไม้ในเมืองมีจำนวนลดลงเนื่องจากความหนาแน่นของประชากรในเขตเมืองชั้นในมีขนาดลดลงเมื่อเทียบกับการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเมืองชั้นนอก มีการเกิดย่านการค้าใหม่ๆ ในเขตชานเมืองหลายแห่ง เช่น ย่านบางโพ รัตนวิบูลย์ และบางบัวทอง เป็นต้น ซึ่งย่านการค้าใหม่เหล่านี้จะได้เปรียบในการแข่งขันมากกว่าทั้งในด้านทำเลที่ตั้งหรือ การจราจร ทำให้ร้านค้าไม้หลายรายย้ายกิจการจากชุมชนวัดสระเกศไปยังย่านการค้าใหม่และเขตชานเมือง หรือมีร้านอยู่ทั้ง 2 แห่งเพื่อรักษาลูกค้าเก่าและสร้างลูกค้าใหม่เพิ่มขึ้น ลักษณะการค้าและการประกอบอาชีพในชุมชนจึงมีการเปลี่ยนแปลง แต่โดยภาพรวมแล้วพื้นที่ในบริเวณนี้ยังประกอบอาชีพค้าไม้อยู่เช่นเดิม แต่เปลี่ยนรูปแบบการค้าจากการขายไม้แปรรูปประเภทเดียวเป็นไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์ไม้อื่นๆ มากขึ้น อย่างไรก็ตามบริเวณรอบวัดสระเกศ

ยังคงเป็นย่านค้าไม้แปรรูปเก่าแก่ที่มีความสำคัญและมีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของกรุงเทพมหานครมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ในปัจจุบันมีการแทรกตัวและการแข่งขันของวัสดุอื่นๆ ที่ใช้ทดแทนไม้มากยิ่งขึ้น เช่น ปูน เหล็ก อลูมิเนียม พลาสติก ยาง กระเบื้อง ฯลฯ แต่ไม้และผลิตภัณฑ์ต่างๆ จากไม้ยังคงเป็นวัสดุก่อสร้างที่สำคัญ และได้รับความนิยมตลอดมาเนื่องจากมีเสน่ห์ในความเป็นธรรมชาติ มีความทนทานและสวยงามอย่างหาวัสดุอื่นเทียบได้ยาก นอกจากนี้ยังเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลกว่าไม้เป็นวัสดุที่สร้างใหม่ได้อย่างยั่งยืน ใช้พลังงานน้อยทั้งในการผลิตเนื้อไม้และการผลิตในอุตสาหกรรมต่างๆ แนวโน้มของการใช้ไม้จึงลดลงไม่มากทั้งๆ ที่มีวัสดุชนิดอื่นมาทดแทนเป็นจำนวนมาก

เนื่องจากกรุงเทพมหานครมีโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบภูเขาทอง และมีการวางผังเมืองบริเวณนี้ใหม่เพื่อทำตามแผนแม่บทการพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์ โดยยึดแนวคิดในการปรับพื้นที่ให้เป็นพื้นที่โล่งและสวนสาธารณะเพื่อเปิดมุมมองให้แก่องค์บรมบรรพต ซึ่งเป็นการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว การค้า และบริการ ทำให้ทั้งผู้ประกอบการและลูกค้าเกิดความวิตกกังวลด้วยกันทั้ง 2 ฝ่าย ผู้ประกอบการที่กลัวว่าจะถูกไล่ที่จึงทยอยนำไม้ไปเก็บไว้ที่อื่นซึ่งส่งผลกระทบต่อการขายในเวลาต่อมา เมื่อลูกค้าไม่เห็นไม้ที่เคยกองอยู่ในบริเวณเดิมจึงคิดว่าร้านค้าคงเลิกกิจการไปแล้ว ทำให้เกิดการเข้าใจผิดและเสียลูกค้าไป หรืออาจด้วยสาเหตุที่ลูกค้าคิดว่าร้านค้าบริเวณนี้จะโดนไล่ที่ คงไม่สั่งสินค้าเข้ามาขายเพิ่มเติมและขายแต่สินค้าที่มีอยู่เดิมเท่านั้น จึงอาจทำให้มีสินค้าให้เลือกน้อยลงจึงไปซื้อสินค้าจากย่านอื่นที่มีสินค้ามากกว่าหรือหลากหลายกว่า เมื่อรายได้จากการขายสินค้าลดลงและเกิดปัญหาในการประกอบธุรกิจ จึงยังทำให้เกิดผลกระทบต่อธุรกิจค้าไม้ในบริเวณชุมชนแห่งนี้เป็นอย่างมาก

จากปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการบางรายเริ่มมีการปรับตัว เช่น การปรับเปลี่ยนรูปแบบร้านค้า การปรับปรุงหน้าร้าน เพื่อดึงดูดให้ลูกค้ามาซื้อสินค้ามากขึ้น และสำหรับผู้ประกอบการบางรายที่มีศักยภาพเพียงพอ ได้ขยายสาขาร้านค้าให้ครอบคลุมพื้นที่หรือจังหวัดใกล้เคียงเพื่อเจาะกลุ่มเป้าหมายในวงกว้างให้มากขึ้น อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการกลุ่มนี้ยังมีข้อได้เปรียบในการดำเนินธุรกิจอยู่บ้าง เนื่องจากเป็นร้านค้าที่เปิดให้บริการมาเป็นระยะเวลานาน ทำให้เป็นที่รู้จักคุ้นเคยของคนทั่วไป อีกทั้งทำเลที่ตั้งที่อยู่ในละแวกชุมชนที่อยู่อาศัยซึ่งอยู่ใจกลางเมือง จึงน่าจะเป็นจุดแข็งที่ช่วยให้บริเวณชุมชนแห่งนี้ยังสามารถรักษากลุ่มลูกค้าไว้ได้ส่วนหนึ่ง

จากสภาวะการแข่งขันดังกล่าวทำให้ผู้ประกอบการต้องมีการปรับตัวให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนไป รวมถึงการที่กิจการรูปแบบใหม่สามารถแทรกเข้ามาในตลาดโดยที่ผู้ประกอบการในรูปแบบเก่าได้รับผลกระทบอย่างมาก สิ่งเหล่านี้จึงนับเป็นสิ่งที่

น่าสนใจในการศึกษาถึงแนวคิด วิธีการของผู้ประกอบการเดิมที่มีอยู่แล้ว และผู้ประกอบการใหม่ที่ ต้องการเข้ามาในธุรกิจนี้ รวมถึงการสร้างความสำเร็จในธุรกิจและการทำให้ธุรกิจสามารถอยู่รอดต่อไปได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงภาพรวมของลักษณะและแนวโน้มธุรกิจค้าไม้ในเขตชุมชนวัดสระเกศ จากอดีตถึงปัจจุบัน

1.2.2 เพื่อศึกษาศักยภาพในการแข่งขัน ปัจจัยที่มีผลกระทบ ข้อจำกัดของการพัฒนา และการปรับตัวของธุรกิจค้าไม้ในเขตชุมชนวัดสระเกศในอนาคต

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาคั้งนี้จะศึกษาภาพรวมของลักษณะและแนวโน้มธุรกิจค้าไม้จากอดีตถึง ปัจจุบัน ศักยภาพในการแข่งขัน ปัจจัยที่มีผลกระทบ ข้อจำกัดของการพัฒนา และการปรับตัวของ ธุรกิจค้าไม้ในอนาคตในเขตชุมชนวัดสระเกศ แขวงบ้านบาตร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานครเท่านั้น ซึ่งขอบเขตของพื้นที่ที่ทำการศึกษาคือบริเวณโดยรอบวัดสระเกศ โดยมี อาณาเขตดังนี้ คือ

ทิศเหนือ	จรด	ถนนดำรงรักษ์
ทิศใต้	จรด	ถนนบำรุงเมือง
ทิศตะวันออก	จรด	ถนนจักรพรรดิพงษ์และบริเวณซอยบรมบรรพต
ทิศตะวันตก	จรด	ถนนบริพัตร

1.4 แหล่งที่มาของข้อมูลและวิธีศึกษา

งานวิจัยฉบับนี้อาศัยแหล่งข้อมูลที่สำคัญ 2 แหล่ง คือ

1.4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ของผู้ประกอบการและบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในธุรกิจค้าไม้ เช่น ผู้ประกอบการร้านค้าไม้และ ผลิตภัณฑ์ไม้ต่างๆ ผู้ประกอบการโรงงานผลิตประตูหน้าต่าง ผู้ประกอบการโรงเลื่อยจักร สยามคม พอค้าไม้ เป็นต้น

1.4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ทั้งจากหน่วยงานราชการและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สมาคมโรงเลื่อยจักร กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กรมศุลกากร รวมถึงเอกสารทางวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รายงานการวิจัย เอกสารสิ่งพิมพ์ วารสาร หนังสือ บทความ งานการศึกษาค้นคว้าต่างๆ และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เผยแพร่จาก website ต่างๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) โดยอาศัยการปะติดปะต่อ การบอกเล่าเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา ตลอดจนเหตุผลและแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาคและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

1.5 ผลงานวิจัยและงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาลักษณะและแนวโน้มธุรกิจค้าไม้ ยังไม่มีผู้ใดได้ทำการศึกษาไว้ เรื่องที่เคยศึกษาส่วนใหญ่จะศึกษาถึงความต้องการใช้ไม้ การใช้ประโยชน์จากไม้ การปลูกป่า ความต้องการพื้นที่ปลูก การอนุรักษ์ป่าไม้และมาตรการสนับสนุนจากรัฐบาล เพื่อใช้เป็นแนวทางและข้อมูลในการวางแผนการผลิตไม้ให้สอดคล้องกับความต้องการใช้ในอุตสาหกรรมไม้ต่างๆ ในอนาคต (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2535) และมีการศึกษาถึงอุตสาหกรรมไม้ต่างๆ โดยกล่าวถึงภาพรวมของอุตสาหกรรมเกี่ยวกับโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขัน สถานการณ์การผลิตและการตลาด การนำเข้าและส่งออก ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินธุรกิจ โดยการศึกษาถึงโครงสร้างตลาดจะพิจารณาถึง จำนวนผู้ผลิต กำลังการผลิต ส่วนแบ่งตลาดของผู้ผลิตแต่ละราย และอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาด (วิศรา เลขสุษดี, 2548) จากผลการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาด้านการขาดแคลนไม้แปรรูป (อุมาพร ชูโชติรส, 2527) เพื่อใช้ในการก่อสร้างและการผลิตผลิตภัณฑ์ไม้อื่นๆ ซึ่งปัญหานี้ได้ทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับเนื่องจากการผลิตไม้ในประเทศมีปริมาณลดลงมาก จากปัญหาด้านการขาดแคลนไม้แปรรูปดังกล่าวข้างต้น จึงมีผลให้ระดับราคาไม้แปรรูปภายในประเทศสูงขึ้น รัฐบาลควรต้องดำเนินนโยบายหรือมาตรการเพื่อผลิตไม้ให้เพียงพอต่อความต้องการใช้ไม้ในอนาคต และควรจะรักษาป่าธรรมชาติที่มีอยู่ในปัจจุบันเพื่อความสมดุลทางธรรมชาติ

การนำเข้าไม้จากต่างประเทศเพื่อลดการขาดแคลนไม้ในประเทศ อาจจะมีการนำเข้าได้อีกกระยะหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นแหล่งนำเข้าไม้ของประเทศไทย เช่น พม่า ลาว มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ได้ปรับนโยบายการส่งออกไม้โดยลดการส่งออกวัตถุดิบ

ประเภทไม้ซุงและไม้แปรรูปลง และเพิ่มการส่งออกเป็นผลิตภัณฑ์ไม้ต่างๆ มากขึ้น เพื่อทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นจึงทำให้แนวโน้มการนำเข้าไม้จากประเทศดังกล่าวลดลง และต้องนำเข้าไม้จากประเทศแถบละตินอเมริกาและประเทศแอฟริกาใต้ เช่น คาเมรูน ปาปัวนิวกินี บราซิล ฯลฯ เพิ่มขึ้น ซึ่งไม้จากกลุ่มประเทศดังกล่าวมีราคาสูงกว่าไม้จากประเทศกลุ่มเพื่อนบ้าน เนื่องจากมีค่าขนส่งที่สูงกว่าจึงยิ่งทำให้ราคาไม้ในประเทศเพิ่มสูงขึ้นเป็นลำดับ

การใช้ไม้แปรรูปที่นำเข้าจากต่างประเทศมีปัญหาต่างๆ เพิ่มขึ้น (ดิเรก วงศ์สัมพันธ์ ,2540) โดยมีสาเหตุมาจากมาตรฐานของไม้แปรรูปที่นำเข้าจากประเทศต่างๆ ทั้งในด้านคุณภาพและราคา เนื่องจากแหล่งที่มาของไม้มาจากหลายประเทศที่มีพื้นที่ต่างกัน ซึ่งมีผลถึงคุณภาพของไม้ที่ขึ้นอยู่ในประเทศนั้นๆ ประกอบกับการนำเข้าที่ผู้นำเข้าพยายามให้มีต้นทุนที่ต่ำเพื่อเพิ่มผลกำไรให้มากขึ้น ไม้ที่นำเข้าจึงอาจมีคุณภาพต่ำตามไปด้วย ผู้ใช้ไม้แปรรูปที่ไม่ทราบถึงคุณภาพของไม้จากประเทศเหล่านี้ อาจนำไม้ไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ ที่ไม่เหมาะสม จึงทำให้มีปัญหาจากการใช้ไม้ตามมา ส่วนในด้านราคาของไม้แปรรูป เนื่องจากความต้องการใช้ไม้มีปริมาณเพิ่มขึ้นแต่แหล่งผลิตในประเทศลดลง จึงทำให้ราคาไม้ในประเทศสูงขึ้น ราคาไม้แปรรูปที่นำเข้าจากต่างประเทศจึงสูงขึ้นตาม

การแก้ไขปัญหาค่าการใช้ไม้จากต่างประเทศ ควรจะมีการเผยแพร่คุณภาพมาตรฐานของไม้ทั้งในประเทศและไม้ต่างประเทศให้กับประชาชนทราบ สนับสนุนให้มีการปรับปรุงคุณภาพของไม้เพื่อเพิ่มความทนทานก่อนนำมาใช้งาน และให้ความรู้ความเข้าใจกับผู้ใช้เกี่ยวกับการใช้ไม้แปรรูปให้ถูกประเภทของไม้แต่ละชนิด ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้ทราบถึงคุณภาพและความเหมาะสมในการใช้ไม้แปรรูปตลอดจนราคาที่ควรซื้อ

ความต้องการใช้ไม้แปรรูปในอนาคตมีแนวโน้มลดลง (พิศพิไล กัณฑภัย,2548) ซึ่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการใช้ขึ้นอยู่กับราคาของไม้แปรรูป เนื่องจากไม้แปรรูปในปัจจุบันมีราคาแพงและมีแนวโน้มการปรับราคาสูงขึ้นในอนาคต จึงมีการนำวัสดุอื่นมาใช้ทดแทนไม้มากขึ้น รวมถึงการนำไม้มาสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ไม้เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยมุ่งให้มีการผลิตเพื่อสนองความต้องการภายในประเทศและลดการนำเข้าไม้จากต่างประเทศ

การศึกษาที่ผ่านมาจะแตกต่างจากการศึกษาในครั้งนี้ ที่ศึกษาในรูปของลักษณะและแนวโน้มธุรกิจ ศักยภาพในการแข่งขัน ปัจจัยที่มีผลกระทบ ข้อจำกัดของการพัฒนาธุรกิจ และการปรับตัวของธุรกิจในอนาคต เนื่องจากธุรกิจค้าไม้เป็นธุรกิจที่มีความเฉพาะตัวอยู่ในระดับหนึ่ง จาก

ประสบการณ์ ความรู้ ความชำนาญ จากรุ่นสู่รุ่นได้ถูกถ่ายทอดไปยังบุตรหลานและผู้ใกล้ชิดตาม
ความรู้ความชำนาญของแต่ละคน จึงทำให้การดำเนินธุรกิจค้าไม้ไม่อาจเป็นไปตามหลักการหรือ
กฎเกณฑ์ของธุรกิจทั่วไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงภาพรวมและโครงสร้างตลาดของธุรกิจค้าไม้ในช่วงที่ผ่านมา
จนถึงปัจจุบัน รวมถึงแนวโน้มในอนาคตของธุรกิจ

1.6.2 ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมทางการตลาดและกลยุทธ์ในการแข่งขันของผู้ประกอบการ
ในธุรกิจค้าไม้

1.6.3 เพื่อเป็นข้อมูลประกอบสำหรับผู้ประกอบการทั้งรายเก่า รายใหม่ และผู้ที่สนใจ
จะเข้ามาทำธุรกิจค้าไม้ในอนาคต